

Thema 9: Extreme sporten! • toets taalbeschouwing

doelstelling(en)
Het onderwerp aanduiden.
Werkwoorden en woorden aanduiden die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt OF werkwoorden aanduiden die vertellen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt.
De persoonsvorm aanduiden.
De zinsdelen aanduiden die een antwoord geven op een vraagwoord en het vraagwoord benoemen.
Zinnen aanvullen met een deel dat extra informatie geeft.
Zinnen maken met gegeven zinsdelen.
Het onderwerp aanduiden. De persoonsvorm aanduiden.

Thema 9: Extreme sporten! • toets begrijpend lezen

doelstelling(en)
Gegevens uit een tekst in een schema plaatsen.
Engelse woorden verbinden met hun betekenis.
Karaktereigenschappen van een personage aanduiden.
Synoniemen geven.
Een synoniem voor non-fictie geven.
Tegenstellingen geven.
Je eigen mening formuleren.
Feiten en meningen onderscheiden.
Oorzaak- en gevolgrelaties identificeren.
De belangrijkste informatie gestructureerd weergeven.

VOORBEREIDING TOETS: VOOR DE LEERLINGEN

Wat is een onderwerp?

In een zin zeggen we iets over iets of iemand.
Waarover of over wie? Dat is het onderwerp van die zin.
Het is niet altijd eenvoudig om het onderwerp in een zin op te sporen.

Hoe vind ik het onderwerp?

Met dit trucje lukt het altijd:

Maak een ja-nee-vraag.

- De persoonsvorm komt vooraan.
- Het onderwerp komt na de persoonsvorm.

Doe het zo:

Lotta is altijd blij als Finn komt logeren.

→ /Is/ (Lotta) altijd blij als Finn komt logeren?

Schipper, mag ik overvaren?

→ /Mag/ (ik) overvaren, schipper?

Wat is een persoonsvorm?

De persoonsvorm is de werkwoordsvorm die bij het onderwerp past.
Dat onderwerp kan een persoon, dier, plant of voorwerp zijn.
De persoonsvorm staat meestal in de buurt van het onderwerp.

Bv. (Ik) sta, (de leeuw) staat, (de huizen) staan ...

Hoe vind ik de persoonsvorm?

Je vindt de persoonsvorm door de ja-nee-vraag te stellen.
De persoonsvorm komt zo vooraan te staan.

Bv. Opa houdt van snorkelen. → /Houdt/ opa van snorkelen?

Gevonden? Zet de persoonsvorm steeds tussen schuine strepen!

Welk zinsdeel (dat bestaat uit één of meer werkwoorden) zegt wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt?

Welke werkwoorden herken je in de zin?

Zeggen ze wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt?

- In een zin kan één werkwoord staan (de persoonsvorm).

De meester /geeft/ ons vandaag geen huiswerk.

- Soms staan in een zin ook twee of meer werkwoorden.

De meester /heeft/ ons vandaag geen huiswerk gegeven.

Duid dit werkwoord of deze werkwoorden altijd aan met een groene kleur.

Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.

Welk zinsdeel (dat bestaat uit één of meer werkwoorden en andere woorden) zegt wat of hoe iemand is of wordt?

Welk werkwoord (*zijn* of *worden*) + welk ander woord of woorden zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt?

- Ik /ben/ ziek.
- Ik /word/ morgen kampioen.

Duid dit werkwoord + het andere woord (of woorden) altijd aan met een gele kleur. Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.

Welk zinsdeel in de rest van de zin geeft een antwoord op de vraag:

• (aan/voor) wie?	• waar?
• hoe?	• waarom?
• wanneer?	• ...

We kunnen in een zin niet enkel zeggen wat of wie iemand is of wat iemand doet.

Een zin kan ook extra informatie bevatten. Die informatie staat in een **zinsdeel**.

Bv. *Ik heb gisteren bij onze burens goed voor de baby gezorgd, omdat ...*

↓	↓	↓	↓	↓
Wanneer?	Waar?	Hoe?	Voor wie?	Waarom?

VOORBEREIDING TOETS: VOOR DE LEERLINGEN

Wat zijn synoniemen?

Soms bestaan er meerdere woorden om eenzelfde voorwerp, persoon, handeling ... te omschrijven.

Anna loopt naar de woonkamer.

Simon rent naar het salon.

Eigenlijk doen ze allebei hetzelfde. Woorden die ongeveer hetzelfde betekenen, noemen we **synoniemen**.

Gebruik af en toe eens een synoniem in je tekst. Zo wordt je verhaal echt boeiend!

Wat is een feit? En een mening?

FEIT

Een feit is iets wat echt gebeurd is of echt waar is.

Bv. Ik luisterde vandaag voor het eerst naar klassieke muziek.

MENING

Een mening is wat jij van iets of iemand vindt.
Het is een oordeel, een standpunt, een opinie.

Bv. Ik vond de muziek prachtig.

Wat is een tegengestelde?

Een tegengestelde is een woord dat het omgekeerde betekent.

Bv. duur ↔ goedkoop, maximum ↔ minimum, boeiend ↔ saai ...

Wat is een oorzaak? En een gevolg?

Een gevolg heeft altijd een oorzaak. En een oorzaak heeft altijd een gevolg.

De oorzaak komt altijd eerst. Daarna pas het gevolg.

Bijvoorbeeld:

Als ze zich stilhield, dan zouden ze haar misschien niet opmerken.

De twee wachtters zetten hun ronde verder, waardoor Mara opgelucht haar schuilplaats kon verlaten.